

DRAAIBOEK

GEBIEDSGERICHTE AANPAK STIMULERING ASBESTDAKENSANERING GELDERSE VALLEI

Contactpersoon LTO:

Kees van Vuuren, kvuuren@projectenltonoord.nl

Contactpersoon GAJK:

Mirjam Arends, mirjam.arends@piggelderland.nl

Contactpersoon DKK:

Hans Suurmond, hanssuurmond@dkkgelderland.nl

Datum:

december 2019

1. Gebiedsgerichte aanpak stimulering asbestdakensanering Gelderse Vallei

Asbest is gevaarlijk voor de gezondheid. Daarom stelt de overheid regels voor het gebruik van asbest (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asbest/asbestregels>). Ook heeft de overheid getracht om regels te stellen voor wanneer asbest weg moet zijn, onder andere door asbestdaken per 31 december 2024 te verbieden. Dit voorstel is inmiddels, per juni 2019, van tafel. Toch blijft het probleem van asbest en de mogelijke gevaren voor de gezondheid bestaan. Momenteel ligt het merendeel van de asbestdaken op (voormalige) agrarische gebouwen. Daarnaast ligt er nog een deel op andere bedrijfsgebouwen, schuren en woningen.

Uit de praktijk blijkt dat het vervangen van asbestdaken lastig is en wordt gezien als een investering die veelal niet bovenaan de prioriteitenlijst van dakeigenaren staat. Eigenaren van asbestverdachte daken omschrijven de wet- en regelgeving, keuzes rondom type dak, kosten en opbrengsten van wel/geen zonnepanelen, welke saneerders en het verkrijgen van een goed advies met een kloppende prijs als lastig. Ondernemers en bewoners weten niet hoe ze de sanering kunnen starten en kennen de fiscale regelingen en (eventuele) subsidiemogelijkheden vaak niet.

In de Gelderse Vallei is in 2018 een samenwerking tot stand gebracht waarbij gebieds- en doelgroepgericht een asbestsaneringsaanpak wordt uitgerold. De samenwerkende partijen in deze aanpak zijn: het Asbestdakenteam de Vallei, de Land & Tuinbouw Organisatie (LTO Noord), het Gelders Agrarisch Jongeren Kontakt (GAJK) en de vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland (Vereniging DKK). Het Asbestdakenteam de Vallei bestaat uit vijf gemeenten (Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen) en de Omgevingsdienst de Vallei. Ook de provincie Gelderland is actief betrokken bij de samenwerking.

Met een pilootaanpak is een proces ontwikkeld en getest voor een gebiedsaanpak asbestverwijdering, gericht op de verschillende doelgroepen. In dit draaiboek wordt kort de aanpak toegelicht die in de Gelderse Vallei heeft plaatsgevonden vanaf het najaar in 2018. De aanpak is in onze ogen goed toepasbaar in andere regio's en op andersoortige projecten.

2. Aanpak

De gebiedsgerichte aanpak bestaat uit een drietal fases. Voorafgaand aan de uitvoering gaat uiteraard ook een fase van voorbereiding, waarbij de organiserende partijen elkaar weten te vinden en samenwerken om de eigenaren van asbestverdachte daken in het gebied zo goed mogelijk te faciliteren.

Fase 0 – Voorbereiding

Organisatoren van het project in de Gelderse Vallei zijn:

Door de provincie is het initiatief genomen om partijen bij elkaar te brengen en om mogelijkheden te vinden voor financiering. De Omgevingsdienst heeft het verdere initiatief genomen in afstemming tussen de partijen. Binnen het project is de samenwerking gezocht tussen beleid (gemeenten, provincie en omgevings-dienst) en enkele belangenorganisaties (Vereniging DKK, LTO Noord en GAJK). Dit project is specifiek gericht op bewoners van het buitengebied binnen de vijf betreffende gemeenten. Bewoners in de Gelderse Vallei die in grote kernen of steden wonen kunnen terecht bij iChoosr. Deze doelgroep valt buiten dit project.

De voorbereidende fase bestaat uit planning van het project met het projectteam. Ook het identificeren van asbestverdachte daken in het projectgebied, in dit geval de vijf participerende gemeenten, en het versturen van uitnodigingen voor de informatiebijeenkomsten naar deze dakeigenaren, valt onder deze voorbereidende fase. Verder praktische voorbereiding, zoals het regelen van locaties, sprekers, presentaties op de avond en dergelijke, wordt ook in deze fase opgepakt.

Tot slot is in deze fase door het projectteam opdracht gegeven aan een externe partij om collectieve inventarisatie en sanering mogelijk te maken binnen het project. Daarvoor heeft de externe partij, in het geval van deze pilot was dat de Stichting Asbestrein, verschillende gesprekken gevoerd met regionale inventariseerders en saneerders. Met een inventariseerder en een saneerder zijn afspraken gemaakt over het uitvoeren van collectieve inventarisatie en sanering. Vervolgens is in het project aan asbestdakeigenaren aangeboden om een vrijblijvende offerte aan te vragen via deze bedrijven. De mogelijkheid tot collectief inventariseren en saneren wordt hiermee geboden. Hiermee beogen we scherpe prijsafspraken te maken, waardoor de kosten voor dakeigenaren zoveel mogelijk beperkt blijven. Het is uiteraard aan de dakeigenaren zelf of zij daar ook gebruik van gaan maken.

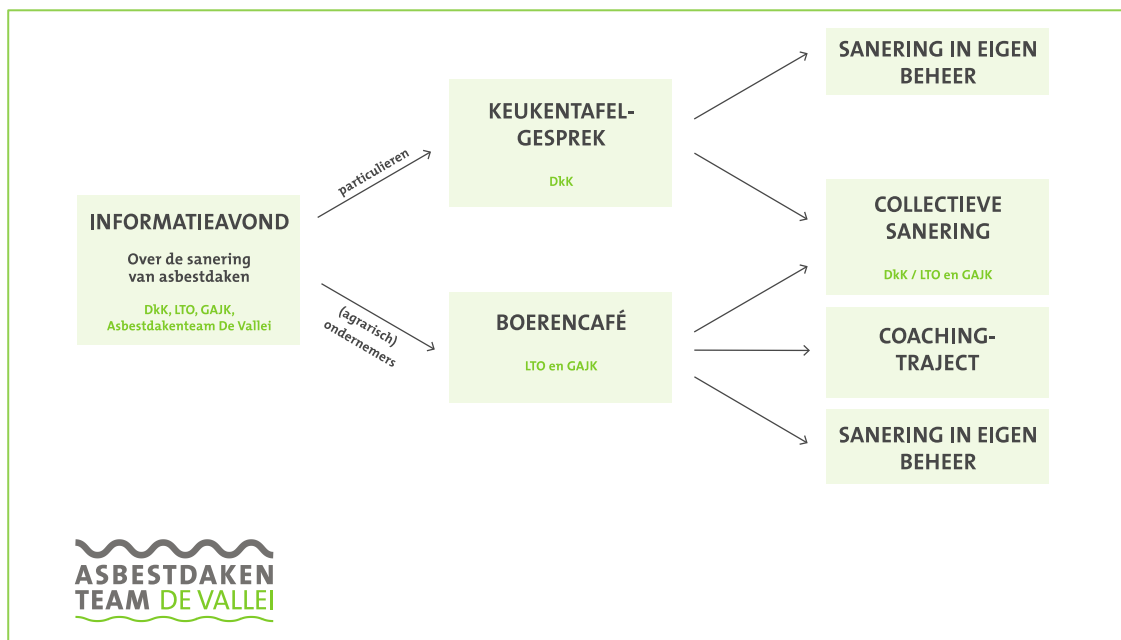
Fase 1 – Informatiebijeenkomsten

Het project wordt afgetrapt met informatiebijeenkomsten. Voor deze avonden worden eigenaren van asbestverdachte daken direct uitgenodigd, zowel particulieren als ondernemers. Met de uitnodiging wordt een kaartje meegestuurd, waarop het perceel van de dakeigenaar en de asbestverdachte daken zijn aangegeven. Doelgroep van deze informatiebijeenkomsten zijn alle eigenaren van asbestverdachte daken in het buitengebied en de kleine kernen. De organisatie van deze avonden wordt opgepakt door het volledige team van organisatoren van het project. Het aantal bijeenkomsten is afhankelijk van de grootte van het gebied en de te verwachten opkomst. In de Gelderse Vallei waren in eerste instantie vijf informatiebijeenkomsten gepland, één in elk van de vijf deelnemende gemeenten. Een zesde bijeenkomst is georganiseerd, omdat daar behoefte aan bleek te zijn. Gemiddelde opkomst tijdens deze informatiebijeenkomsten in de Gelderse Vallei was 100 bezoekers. Variërend van 60 bezoekers op een avond tot 140. Destijds was er nog wel sprake van een verwacht asbestdakenverbod op de korte termijn. Het betreffende wetsvoorstel is niet door de Eerste Kamer gekomen, waarmee voor veel dakeigenaren de urgentie om op korte termijn te saneren verviel.

De informatiebijeenkomsten vinden 's avonds plaats, om het zo toegankelijk mogelijk te maken voor bewoners. De informatiebijeenkomsten hebben een plenaire start. Er wordt een presentatie gegeven over asbest. In het geval van de Gelderse Vallei waren deze avonden als volgt ingevuld:

- Opening door de avondvoorzitter.
- Kort welkomstwoord van de betrokken wethouder (gemeente) op thema asbest.
- Toelichting op de informatieavond (doel, programma, organisatoren) door de avondvoorzitter.
- Toelichting op de samenwerking en aanpak in de Vallei.
- Namens de verenigingen LTO, GAJK en Vereniging DKK informatie over asbestdakensanering in het algemeen. In Gelderland werd dit gedaan door Hans Suurmond van de Vereniging DKK.
- Asbestdakensanering in de praktijk; een ervaringsdeskundige uit het gebied aan het woord. Bijvoorbeeld een lid van LTO in dit gebied.

Onderstaande grafiek laat de opbouw van het project zien. De plenaire avonden in het gebied vormen de aftrap voor keukentafelgesprekken en boerencafés. In de volgende fase van het project werd een verschil gemaakt in doelgroepen; de particuliere dakeigenaren en (agrarisch) ondernemers met een asbestdak. Particulieren worden bezocht voor een vrijwillige asbestcoach vanuit de vereniging DKK en de boeren kunnen intekenen voor een boerencafé.

Het tweede deel van de informatiebijeenkomst wordt vormgegeven door een informatiemarkt. Daarbij staan verschillende (sta-)tafels waar mensen hun vragen kunnen stellen over de rol van de gemeente bij het project en de manier van inventariseren en saneren. Ook kunnen aanwezigen zich direct inschrijven voor de boerencafés of keukentafelgesprekken. Voor een succesvolle sanering is het van belang zoveel mogelijk afspraken tijdens de informatieavond tot stand te brengen.

Aanwezig op de informatiemarkt:

- Vereniging DKK: gratis keukentafelgesprekken met (vrijwillige) asbestcoaches voor particuliere dakeigenaren in het buitengebied.
- LTO en GAJK: gratis boerencafés met asbestcoaches voor agrarisch ondernemers.
- Gemeenten: informatie over bestemmingsplannen, vergunningen, regelingen.
- Andere partijen die informatie kunnen verschaffen over bijvoorbeeld energiecoöperaties en asbestsanering. In het geval van dit project waren o.a. aanwezig; de asbesttrein, Veluwe energie (energiecoöperatie) en het asbestinventarisatie bedrijf dat betrokken was bij het project.

Fase 2 – Boerencafés of keukentafelgesprekken

Boerencafés

Als vervolg op de informatiebijeenkomsten organiseren de agrarische belangenverenigingen LTO en GAJK boerencafés. In de Gelderse Vallei werden er zeven gehouden. Deze cafés zijn kleinschalig van karakter, om zoveel mogelijk de vragen op maat van bedrijfsniveau te stellen. De boerencafés zijn voor alle ondernemers bedoeld, dus niet alleen voor agrarisch ondernemers. Tijdens de boerencafés is er altijd een asbestexpert aanwezig die alle asbest gerelateerde vragen kan beantwoorden. In het geval van de Gelderse Vallei waren dit medewerkers van de Stichting Asbesttrein.

Keukentafelgesprekken

Particulieren die eigenaar zijn van een gebouw met een asbestverdacht dak kunnen zich, in vervolg op de informatiebijeenkomsten, inschrijven voor een keukentafelgesprek met één van de vrijwillige asbestcoaches. Deze vrijwillige coaches hebben een tweedaagse opleiding gehad vanuit de vereniging DKK. Tijdens deze opleiding werd uitleg gegeven over asbest, de inventarisatie en sanering ervan, de regelingen bij de gemeenten en de wijze van communiceren met de dakeigenaren. Bij de opleiding zijn enkele ambtenaren van de gemeente Ede, een communicatieadviseur en iemand van de Stichting Asbestrein als deskundige betrokken.

Fase 3 – Collectieve sanering

Tot slot werd de optie geboden aan eigenaren van asbestdaken in het buitengebied om mee te doen aan de collectieve sanering. Ter voorbereiding hierop heeft een externe partij verschillende lokale asbestinventarisatie-bedrijven en asbestsaneringsbedrijven gevraagd om offertes te maken voor het doen van collectieve inventarisatie en/of asbestsanering. Hierdoor kon op de informatiebijeenkomst al vrijblijvend een offerte aangevraagd worden, zowel door de particuliere asbestdakeigenaren als de ondernemers. Dit bleek met name voor de particuliere dakeigenaren financieel interessant. Ook bleek dat meerdere dakeigenaren (zowel particulier als bedrijven) vaak in ieder geval de inventarisatie lieten doen. Deze inventarisatie is gedurende een periode van drie jaar geldig, dus op korte termijn saneren na de inventarisatie is niet nodig. Wel wisten de eigenaren in ieder geval waar zij aan toe zijn, hoeveel zij moeten saneren, en kunnen zij dit door de inventarisatie gemakkelijker inplannen qua tijd en geld.

Resultaat

Na afloop van het project blijkt dat vooral veel mensen aan het denken zijn gezet over asbestsanering. De saneringsbeweging is op gang gebracht. Concreet kan er niet aangetoond worden welk aantal dakeigenaren zijn of haar dak niet zou hebben gesaneerd of een inventarisatie zou hebben aangevraagd, als dit project er niet zou zijn geweest.

Anderzijds hebben de gemeenten en de omgevingsdienst ook beter in beeld welke daken in hun gebied nog asbestverdacht zijn. Zo werd ook duidelijk dat sommige van de daken die initieel bekend stonden als 'asbestverdacht' bij de gemeenten en/of omgevingsdienst, blijkbaar helemaal geen asbest bevatten. Aanwezigen toonden dit bijvoorbeeld aan met een inventarisatierapport of andere verklaring op de informatiebijeenkomsten (of telefonisch of per mail voor en na de bijeenkomsten).

Tot slot zijn er korte lijnen gelegd met lokaal beleid en bewoners. Zij weten elkaar gemakkelijker te vinden, al dan niet via één van de belangenverenigingen die meewerkten binnen het project. Daarbij wordt ook integraal gekeken, dus naar meer dan slechts het asbestsaneringsvraagstuk. Zo kan er ook gekeken worden naar gebiedsinrichting, duurzaamheid, financiën en meer.

Bewoners hebben het erg op prijs gesteld om op een deskundige en objectieve manier geïnformeerd te zijn over de mogelijkheden van asbestsanering, zonder dat er sprake was van een zakelijk of overheidsbelang. Pluspunt in de Gelderse Vallei was het feit dat er een regionale sloopregeling bestaat, waarmee dakeigenaren in sommige gevallen de saneringskosten geheel of gedeeltelijk konden bekostigen.

Minpunten in het traject waren het vervallen van de urgentie (doordat er geen einddatum door de rijksoverheid is vastgesteld) en het feit dat er vanuit de overheid ten tijde van het project geen mogelijkheden konden worden geboden om met subsidies en/of leningen bij te dragen in de saneringskosten. Dit resulteerde in nogal wat besluiten van dakeigenaren om (nog) niet tot sanering over te gaan.

Om een nog beter resultaat te boeken is het nodig gebleken dat er meer aandacht nodig is voor communicatie met de eigenaren van asbestverdachte daken. Nu werd een uitnodiging voor een bijeenkomst gestuurd en werd een persbericht verspreid.

Het als ambassadeur inschakelen van dorpsraden, contactpersonen in buurtschappen en het nog beter benutten van de contacten van de leden van LTO, GAJK en DKK zou zeker tot een hogere respons hebben geleid. Het is belangrijk om steeds de communicatie af te stemmen en de regie op de boodschap te houden.

Meer weten over deze methode? Neem dan contact op via:

Contactpersoon LTO:	Kees van Vuuren, kvvuuren@projectenltonoord.nl
Contactpersoon GAJK:	Mirjam Arends, mirjam.arends@piggelderland.nl
Contactpersoon DKK:	Hans Suurmond, hanssuurmond@dkkgelderland.nl